

No: 2021-45

Tarih: 07.04.2021

Konu: 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu Hakkında Bilgi Notu

12 Mart 2020 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan ve yayımından 1 yıl sonra yürürlüğe gireceği düzenlenen 7223 sayılı Ürün Güvenliği Ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (“**Kanun**”) söz konusu sürenin dolmasıyla 12 Mart 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun’un teknolojik gelişmeler ve uygulamadan kaynaklı ihtiyaçları karşılayamaması, düzenlediği yaptırım ve önlemlerin yetersiz olduğunun değerlendirilmesi ve Avrupa Birliği mevzuatına uyum gereklilikleri nedeniyle, 7223 sayılı Kanun Avrupa Birliği’nin ilgili Yönergeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Bu Bilgi Notumuzda, söz konusu Kanun ve Türk Hukuku’na getirdiği yeniliklere kısaca değineceğiz.

ÖZET:

*12 Mart 2020 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 7223 sayılı Ürün Güvenliği Ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (“**Kanun**”) 12 Mart 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanun, aralarında ilişki bulunan ürün güvenliği ile ürün sorumluluğunu konularını bir arada düzenlemektedir.*

Piyasaya arz edilen, arz edilmesi hedeflenen, piyasada bulundurulan veya hizmete sunulan yeni ve ikinci el tüm ürünler Kanun kapsamında olup, hizmet sunumları kapsam dışı bırakılmıştır. Kanun uyarınca, ürünlerin teknik düzenlemesine uygun olması zorunludur. Uygun olmayan ürünün sebep olduğu zararlardan dolayı, ilk planda ilgili ürünün üreticisi ve ithalatçısı müteselsil olarak sorumlu tutulmaktadır. Üretici yahut ithalatçının belirlenememesi durumunda ise, ilgili ürünün dağıtıcısı sorumlu tutulacaktır. Zarar gören ve dolayısıyla tazminat talep edebilecek taraf, yalnızca tüketiciler olmayıp uygun olmayan üründen zarar gören herhangi gerçek/tüzel kişilerdir. Belirtmek gerekir ki, üreticinin veya ithalatçının sorumsuzluk anlaşması yaparak, tazminat sorumluluğunu sınırlandırması ya da kaldırması mümkün değildir. Kanun’da ödenecek tazminata ilişkin olarak kişiye veya mala gelen zararlar bakımından yahut maddi ve manevi zarar bakımından herhangi sınırlama yapılmadığı belirtilmelidir.

Üretici ve ithalatçının ancak (i) ürünü piyasaya kendisinin arz etmediğini, (ii) uygunsuzluğun dağıtıcının veya üçüncü bir tarafın ürüne müdahalesinden veya kullanıcıdan kaynaklandığını veya (iii) ürünlerdeki uygunsuzluğun, teknik düzenlemelere veya diğer zorunlu teknik kurallara uygun olarak üretilmesinden kaynaklandığını ispatlar ise sorumluluktan kurtulabilir.

Kanun’da ilgili taraflar açısından öngörülmüş olan yükümlülükler aykırı davranılması halinde idari para cezası öngörülmüş olup bunun tutarı 7.000 TL ile 500.000 TL arasında değişmektedir.

1. Kanunun Amacı ve Kapsamı

Kanun'un amacı ilk maddede belirtildiği üzere ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemelere uygun olmasının sağlanması, piyasa gözetimi ve denetiminin esaslarının düzenlenmesi, yetkili kuruluşların görevlerini ve iktisadi işletmeciler¹ ile uygunluk değerlendirme kuruluşlarının yükümlülüklerinin belirlenmesidir.

Bu amaçla hazırlanan Kanun, esasen aralarında ilişki bulunan ürün güvenliği ile ürün sorumluluğunu konularını bir arada düzenlemektedir.

Kanun, piyasaya arz edilen, arz edilmesi hedeflenen, piyasada bulundurulan veya hizmete sunulan **tüm ürünleri kapsamaktadır**. Avrupa Birliği üyesi ülkelere ihraç edilen veya ihraç edilmesi hedeflenen ürünler de piyasaya arz edilmiş sayılır ve dolayısıyla Kanun kapsamında yer alırlar. Bir ürüne ilişkin özel bir kanunun bulunması durumunda, Kanun hükümleri söz konusu ürüne, özel kanunda hüküm bulunmayan hallerde uygulanacaktır. Burada temas edilmesi gereken husus, **hizmet sunumlarının Kanun kapsamı dışında** bırakılmış olduğudur.

Her ne kadar Avrupa Birliği üyesi ülkeler dışındaki ülkelere ihraç edilen veya ihraç edilmesi hedeflenen ürünler Kanun'un kapsamı dışında kalsa da, Kanun bunlara ilişkin de bir hüküm getirmiş ve bu ürünlerin de güvenli olması, tağşişe konu olmaması ve ürüne ilişkin işaretleme, etiketleme ve belgelendirmenin alıcıyı yanıltmayacak şekilde yapılmasını zorunlu kılmıştır. Bu hükmün getirilmesiyle, yurtdışında Türk malı ürünlere olan güveni zedeleyen uygulamaların önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

2. Ürün Güvenliği

Kanun uyarınca, ürünlerin **teknik düzenlemesine uygun** olması zorunludur. Ürün, Kanun'da her türlü madde, müstahzar veya eşya olarak tanımlanmıştır.

Yukarıda belirtilen teknik düzenlemelere uygunluk zorunluluğu, kullanılmış olmakla birlikte değişiklik yapılarak piyasaya tekrar arz edilen veya arz edilmesi hedeflenen ürünler ile Avrupa Birliği üyesi ülkeler dışındaki ülkelere ithal edilen **eski ve kullanılmış ürünlere de** uygulanır.

Teknik düzenlemeler, yetkili kamu kuruluşu tarafından Kanun'da yer verilen usul ve esaslar gözetilerek hazırlanıp uygulanacaktır. Kanun çerçevesinde hazırlanacak söz konusu teknik düzenlemeler hazırlanana kadar, 4073 sayılı eski Kanun zamanında yürürlüğe konan teknik düzenlemelerin bu Kanun'a aykırılık teşkil etmeyen hükümleri uygulanacaktır.

İlgili teknik düzenlemenin insan sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümlerine **uygun olarak üretilmiş olan** ürün, aksi ispatlanana kadar **güvenli** kabul edilecektir.

Kanun'un 5. maddesinde, teknik düzenlemenin bulunmadığı veya insan sağlığı ve güvenliğine ilişkin hükümler içermediği durumlarda ise bir ürünün güvenli olup olmadığının değerlendirilmesinin genel ürün güvenliği mevzuatına göre yapılacağı belirtilmektedir. Bu

---

¹ Kanunda iktisadi işletmeci, üretici, yetkili temsilci, ithalatçı, dağıtıcı veya ilgili teknik düzenleme kapsamında ürünlerin imalatına, piyasada bulundurulmasına veya hizmete sunulmasına ilişkin sorumluluğu olan diğer gerçek veya tüzel kişiler olarak tanımlanmıştır.

doğrultuda Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan Genel Ürün Güvenliği Yönetmeliği de 12 Mart 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3. Ürünün Sorumluluğu ve Tazminat

Kanun, ürün sorumluluğunu özel olarak düzenlemesi itibarıyla, mevzuatta bu konudaki boşluğu doldurmuştur. Kanun düzenlemesi uyarınca, uygun olmayan ürünün sebep olduğu zararlardan dolayı, ilk planda **ilgili ürünün üreticisi ve ithalatçısı sorumlu** tutulmaktadır. Ürünün üreticisi tanımına, ürünü imal edenlerin yanı sıra, ürünün tasarımını veya imalatını yaptırarak kendi isim veya ticari markası ile piyasaya arz eden gerçek veya tüzel kişilerin de girdiğini belirtmekte fayda var. Burada düzenlenen sorumluluk, kusursuz ve müteselsil sorumluluktur. **Üretici yahut ithalatçının belirlenmemesi** durumunda ise, ilgili ürünün **dağıtıcısı² sorumlu** tutulacaktır.

Belirtmek gerekir ki, üretici veya ithalatçının sorumlu tutulabilmesi için, zarar gören tarafın uğradığı zararı ve üründeki uygunsuzluk ile zarar arasındaki **nedensellik bağıını ispat etmesi** zorunludur. Kanun'da Türk mevzuatında genelde kullanılan "hatalı" yahut "ayıplı" ürün yerine **uygun olmayan ürün** kavramını kullanmaktadır. Buna göre uygun olmayan üründen anlaşılması gereken, ürünün ilgili teknik düzenlemeye veya genel ürün güvenliği gereklerine uygun olmamasıdır.

Zarar gören ve dolayısıyla tazminat talep edebilecek taraf, uygun olmayan üründen zarar gören **herhangi gerçek/tüzel kişilerdir**; bu Kanun hükümlerinden faydalanacak olanlar yalnızca tüketiciler değildir. Buna göre, **üründen zarar gören tüm gerçek ve tüzel kişiler, ürünle ilgili herhangi bir üretici, ithalatçı veya dağıtıcı ile herhangi hukuki işlemin tarafı olmasa dahi, tazminat talebinde bulunabilecektir.**

Önemle belirtmek gerekir ki, Kanun, üreticinin veya ithalatçının **sorumsuzluk anlaşması yaparak, tazminat sorumluluğunu sınırlandırması ya da kaldırmasının mümkün olmadığını** açıkça belirtmektedir. Ödenecek olan tazminatın hesaplanmasında Türk Borçlar Kanunu ilgili hükümleri dikkate alınacaktır. Kanun'da ödenecek tazminata ilişkin olarak kişiye veya mala gelen zararlar bakımından yahut maddi ve manevi zarar bakımından herhangi sınırlama veya ayırma gidilmediği belirtilmelidir.

Bu başlık altında değineceğimiz son husus, zarar görenin yönelteceği tazminat talebi için zamanaşımı süresinin, zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten itibaren **üç yıl** ve her halde zararın doğduğu tarihten itibaren **on yıl** olduğudur.

4. Sorumluluktan Kurtulma

Kanun koyucu, yukarıda belirtilen ürün sorumluluğuna ilişkin hükümleri sevk ettikten sonra, tazminat taleplerine muhatap olabilecek üretici ve ithalatçının **sorumluluğunun kalkacağı ve tazminat ödemesinin gerekmediği halleri** de sıralamıştır. Buna göre, üretici ve ithalatçı;

- (i) Ürünü piyasaya kendisinin arz etmediğini,
- (ii) Uygunsuzluğun dağıtıcının veya üçüncü bir tarafın ürüne müdahalesinden veya kullanıcıdan kaynaklandığını,

² Kanuna göre ürünün tedarik zincirinde yer alarak ürünü piyasada bulunduran imalatçı ve ithalatçı dışındaki herkes dağıtıcı kabul edilmektedir.

- (iii) Üründeki uygunsuzluğun, teknik düzenlemelere veya diğer zorunlu teknik kurallara uygun olarak üretilmesinden kaynaklandığını ispatlar ise

sorumluluktan kurtulabilmektedir. Ayrıca, zararın üründeki uygunsuzluğun yanı sıra zarar görenin veya zarar görenin sorumluluğundaki bir kişinin kusurundan kaynaklanmış olması halinde, üretici veya ithalatçının tazminat sorumluluğu hal ve şartlara göre azaltılabileceği gibi tamamen de kaldırılabilir. Diğer yandan, zarara, uygunsuzluğa ilave olarak üçüncü bir kişinin fiili veya ihmalinin sebep olduğu durumlarda, üretici veya ithalatçının tazminat sorumluluğu azalmayacak olup, böyle bir durumda üretici veya ithalatçının söz konusu üçüncü kişiye rücu hakkı olacaktır.

5. Üretici, İthalatçı ve Dağıtıcının Yükümlülükleri

Kanun, ürün sorumluluğu dolayısıyla birincil derecede sorumluluğu olan üretici ve ithalatçının yanı sıra ikincil sorumluluğu bulunan dağıtıcının da yükümlülüklerine ayrı ayrı maddelerde detaylı olarak yer vermiştir.

Üretici, ürünün teknik düzenlemelere uygun ve güvenli olmasından sorumlu olup söz konusu sorumluluğu, ürün satılıp nihai kullanıcının eline geçtikten sonra da devam etmektedir. Üretici ile ürünü alan kişinin arasına ithalatçı veya dağıtıcının dahil olması üreticinin yükümlülüklerini değiştirmemektedir.

Ürünü ithal ederek piyasaya arz eden kimse olan ithalatçı, üretici gibi, piyasaya sadece güvenli ve teknik düzenlemesine uygun ürünleri arz edebilir. Üretici ile aynı şekilde, ürünün üzerine isim, kayıtlı ticari unvan veya markasını ve açık adresini belirtme yükümlülüğünün ithalatçı açısından söz konusu olduğunu belirtmek gerekir.

Dağıtıcı ise, ürünü piyasada bulundurmadan önce, ürünün üreticisinin veya ithalatçısının yükümlülüklerini yerine getirdiğinden emin olmalıdır. Ayrıca, ürünün ilgili teknik düzenlemeye uygun veya güvenli olmadığı hallerde yetkili kuruluşlarla işbirliği yapmakla ve talimatlarına ivedilikle uymakla yükümlüdür. Ürünün üreticisi, yetkili temsilcisi veya ithalatçısının tespit edilemediği durumlarda, yetkili kuruluşça yapılan bildirim kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde üretici, yetkili temsilci veya ithalatçısının isim ve irtibat bilgilerini, bu bilgilere sahip değil ise tedarik zincirinde yer alan bir önceki iktisadi işletmecinin isim ve irtibat bilgilerini ürünün dağıtıcısının bildirmesi gerekmektedir. Aksi halde, dağıtıcı, üretici olarak kabul edilip işlem görecektir.

6. İzlenebilirlik

Kanun, ürünü piyasada bulduran her iktisadi işletmecinin, **tedarik zincirinde yer alan bir önceki ve varsa bir sonraki iktisadi işletmecinin ismi, ticari unvanı veya markası ve irtibat bilgileri** ile ürünün takibini kolaylaştıracak diğer bilgilerin **kaydını düzenli bir şekilde tutmasını** zorunlu kılmaktadır. Bu bilgiler **10 yıl boyunca saklanacak** ve yetkili kuruluşun talebi halinde sunulacaktır.

Yukarıda belirtilen yükümlülük, bir ürünü **elektronik ortamda piyasaya arz eden** veya bulduranlar ile başkalarına ait iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılmasına **elektronik ticaret ortamını sağlayan aracı hizmet sağlayıcıları ile radyo ve televizyon gibi medya hizmet sağlayıcıları** için de geçerlidir.

7. Ürünün Geri Çağırılması

Uygun olmayan bir ürün söz konusu ise ve alınan diğere önlemlerin riskin ortadan kaldırılmasında yetersiz kalması durumunda iktisadi işletmeci, **kendiliğinden veya yetkili kuruluşun talebi üzerine ürünü geri çağırarak** zorundadır. Böyle bir durumda, iktisadi işletmeci ürünü teslim eden nihai kullanıcıya **aşağıdaki seçeneklerden en az birini** sunar:

- (i) Ürünün geri çağırılmasına yol açan sorunun giderilmesi,
- (ii) Ürünün teslim tarihindeki perakende satış değerinin ödenmesi veya
- (iii) Ürünün, teknik düzenlemesine uygun, güvenli ve eş değer bir ürünle değiştirilmesi.

Ürünün geri çağırılması ile ilgili **tüm masraflar iktisadi işletmeci tarafından** üstlenilecek olup, nihai kullanıcıya ek bir maliyet yüklemeyen nihai kullanıcının ürünü zamanında ve kolaylıkla teslim edebilmesi için gerekli koşulların sağlanması zorunludur.

8. İdari Para Cezaları

Kanun ile öngörölmüş yükümlölüklere aykırı davranılması halinde uygulanmak üzere idari para yaptırımlar getirilmiştir. Anılan **idari yaptırımlar 7.000 TL ile 500.000 TL arasında** değişmektedir. Bu noktada belirtmek gerekir ki, piyasaya arz ettikleri, piyasada buldukları veya hizmete sundukları ürünün uygun olmadığını tespit edip yetkili kuruluşun talebi ve uyarısı olmadan uygunluğunun giderilmesi ve riskin ortadan kaldırılması için ürünün geri çağırılması da dâhil olmak üzere **gerekli tedbirleri kendiliğinden alan ve uygunluğunu tamamen gideren** iktisadi işletmeciler için bu Kanun'da düzenlenen **idari yaptırımların uygulanmayacağını** belirtmektedir.

* * *

Bu konuyla alakalı olarak herhangi bir sorunuz olması halinde, uzmanlarımıza danışabilirsiniz.

Saygılarımızla,

Katkıları için teşekkürler, Tabak & Ongan Hukuk Bürosu, Av. Burak Ongan & Av. Ceyda Tabak
Metin